

Vyhodnocování efektivity plánu sociálních služeb

Základní informace o využití metodiky	
Cíl metodiky	Seznámit se s metodami vedoucími k nastavení efektivního systému hodnocení plánu sociálních služeb
Řešené otázky	Jak nastavit systém monitorování a hodnocení plánu sociálních služeb?

Obsah		strana
1.	Východiska	2
1.1	Základní úrovně monitorování a vyhodnocování	2
2.	Monitorování a vyhodnocování naplánovaných aktivit	3
2.1	KROK 1: Příprava systému	3
2.2	KROK 2: Zřízení monitorovacího týmu	4
2.3	KROK 3: Organizace monitorovacího týmu	4
2.4	KROK 4: Zpracování plánu monitorování	5
2.5	KROK 5: Monitorování a vyhodnocování	12
2.6	KROK 6: Zohlednění dopadů důležitých a neočekávaných okolností na plnění naplánovaných úkolů ¹	13
2.7	KROK 7: Zlepšování – využití získaných zkušeností pro další plánovací období	14
3.	Alternativní postupy zohledňující velikost a charakter území	15

¹ Účelem kroku 6 není předvídat, co všechno může změnu takového rozsahu způsobit, to patří do analýzy rizik, která je v předchozích krocích doporučována a sama o sobě generuje scénáře dopadů a alternativní řešení různých okolností, čímž počet opravdu neočekávaných okolností do jisté míry eliminuje.

Východiska

Výstupem procesu tvorby plánu rozvoje sociálních služeb (dále jen PRSS) je dohoda všech stran o tom:

- jak budou sociální služby v příslušném území a čase vypadat,
- jakým směrem se budou rozvíjet, případně transformovat,
- které oblasti budou řešeny nejdříve.

Časový
harmonogram

Nejpozději v době, kdy je plán rozvoje sociálních služeb přijat příslušným orgánem (např. zastupitelstvem obce) a přistupuje se k jeho realizaci, je nezbytné začít připravovat systém a postup:

- jak bude naplňování plánu hodnoceno,
- jak bude posuzována efektivita jeho praktických výstupů.

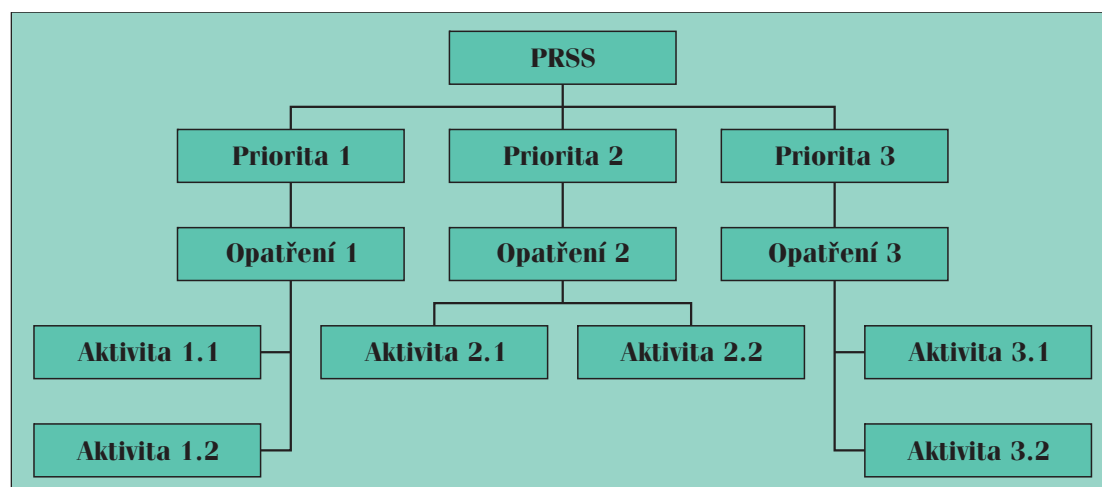
Povinnosti
vyplyvající
z legislativy

Kraje mají zákonem² danou povinnost sledovat a vyhodnocovat „plnění plánů rozvoje sociálních služeb za účasti zástupců poskytovatelů sociálních služeb a zástupců osob, kterým jsou sociální služby poskytovány“. Proto je na této úrovni důležité začít s přípravou systému sledování a hodnocení již při zpracovávání tohoto plánu.

Potřeba
vyhodnocování

Oblasti, které se řeší přednostně (aktuálně), se v rámci plánování sociálních služeb nazývají priority. Naplňování priorit ve stanoveném čase je podstatou realizace plánu rozvoje sociálních služeb a musí se tedy jednat o činnost systematickou, plánovanou a průběžně vyhodnocovanou. K zajištění naplňování priorit jsou proto přijímána příslušná opatření. Každé opatření obsahuje dílčí aktivity s popisem, který říká, jak se budou aktivity provádět a jak se bude hodnotit postup jejich realizace a dosažené výstupy.

Schéma 1: Základní schéma hierarchie kroků a pojmů

Základní úrovně monitorování a vyhodnocování

Úroveň 1 – PRSS

Úroveň 1 stanovuje **priority**. Ty jsou monitorovány a vyhodnocovány v rámci dalšího cyklu procesu plánování sociálních služeb, v rámci revize stávajícího PRSS a přípravy další verze PRSS. Účelem vyhodnocování je zjistit:

- zda a jak se prioritní oblasti změnily,
- zda se neobjevily nové oblasti,
- jsou-li opatření a aktivity zaměřené na jejich řešení efektivní a účinné.

Úroveň 2 – opatření

Úroveň 2 konkretizuje opatření přijatá k řešení jednotlivých priorit a je monitorována a vyhodnocována z toho důvodu, zda byla přijatá opatření volena správně a opravdu jsou tou nejoptimálnější variantou řešící dané priority.

Úroveň 3 – souhrn
naplánovaných aktivit

V rámci úrovně 3 se jedná o souhrn dílčích naplánovaných aktivit/projektů a jde o nejdůležitější oblast monitorování a vyhodnocování při sledování efektivity naplňování jednotlivých opatření.

² Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, § 95, písm. e)

DŮLEŽITÉ

Tato metodika řeší úroveň 3 – tedy monitorování a vyhodnocování naplánovaných aktivit a dopady případných změn v úrovních 1 a 2 na monitorování a vyhodnocování úrovně 3. Tato kapitola neřeší hodnocení procesů tvorby, vypracování a schválení PRSS, pro které jsou tyto mechanismy popsány v jiných metodikách anebo je lze od nich analogicky odvodit.

Monitorování a vyhodnocování naplánovaných aktivit

Základem pro efektivní monitorování a vyhodnocování je volba vhodného systému práce, který zaručí, že vždy získáte ucelený obraz o stavu realizace PRSS. Správně zvolený systém je schopen v každém monitorovaném okamžiku **přinášet řídicí skupině³ informace o tom, zda se stav realizace PRSS shoduje (nebo neshoduje) s původním plánem.**

Volba systému práce

DOPORUČENÍ

Tyto informace by měly být dále vhodným způsobem předávány všem osobám, kterých se týkají nebo jejich činnost ovlivňují, a průběžně zveřejňovány (např. na www stránkách, v zápisech a hodnoceních monitorování atd.).

Správně volený systém také:

- velkou mírou přispívá k včasnému rozpoznání případných ohrožení procesu realizace,
- získává cenné informace využitelné pro korekci procesu a jeho zlepšování,
- ve formě svých výstupů poskytuje zpětnou vazbu všem zúčastněným stranám,
- plní motivační úlohu při dosahování vytyčených cílů.

KROK 1: Příprava systému

Před započítím vlastní práce na monitorování a vyhodnocování projednejte v řídicí skupině základní cíl a účel monitorování, tedy:

- jaký předpokládaný přínos pro vás bude tato aktivita mít,
- jak a k čemu její výstupy využijete.

Specifikace důvodů pro monitorování

Výsledek tohoto jednání shrňte do dokumentu, který bude sloužit jako **výchozí informace pro přípravu monitorovacích a vyhodnocovacích aktivit**. Vodítkem vám mohou být následující otázky a pod nimi uvedené odpovědi, které však nejsou uvedeny vyčerpávajícím výčtem, ale mohou posloužit jako základní teze či osnova při stanovování účelu monitorování a vyhodnocování efektivity naplánovaných aktivit.

Tabulka 1: Základní otázky a odpovědi ke specifikaci procesu monitorování a vyhodnocování

Otázky	Odpovědi
Co je to a k čemu nám slouží monitorování a vyhodnocování naplánovaných aktivit?	• Je to plánovaná a strukturovaná činnost, s kterou je předem počítáno a za kterou odpovídají konkrétní osoby. • Slouží k průběžnému ověřování shody mezi plánem realizace aktivit a skutečným stavem realizace v předem daném nebo aktuálně vybraném okamžiku. • Identifikuje včas vznik odchylek a tak předchází nebo zamezuje odklonu nebo zpoždění realizace aktivit od původního plánu. • Iniciuje impulsy k řešení, redefinici a zlepšování dílčích aktivit a postupů. • Získává, zpracovává a dále předává důležité informace řídicí skupině.

3 Při zohlednění místních specifik se nemusí jednat vždy o řídicí skupinu, ale i o jiný orgán fungující v rámci struktury plánování sociálních služeb s podobnými kompetencemi a pravomocemi nebo o kombinaci několika příjemců těchto informací (např. řídicí skupina + pracovní skupiny + garant + koordinátor + další učené osoby). Pro zjednodušení je v této metodice použito označení řídicí skupina, pro další text však platí výše uvedená možnost vlastní volby na základě zohlednění místních specifik.

Jaké aktivity, procesy a postupy jsou vhodné pro monitorování a vyhodnocování?	• Aktivity uvedené v PRSS • Činnosti, procesy a postupy vedoucí k naplňování plánu • Všechny předem definované výstupy (vše, čeho chceme na základě naší práce dosáhnout) • Kritická místa (místa vyplývající z analýzy rizik a vyžadující tudíž zvýšenou pozornost)
Jak často budeme monitorovat a vyhodnocovat?	• Dle stanoveného harmonogramu – plánovaný přístup • Při dokončení důležitých výstupů v plánu – ověření parametrů výstupu • V každém potřebném okamžiku – operativní přístup využitelný v případě výskytu nových či nepředvídaných skutečností a událostí

Výstup kroku 1

Na konci jednání o systému monitorování a vyhodnocování aktivit dosáhnete toho, že:

- všichni členové řídicí skupiny budou informováni o záměru systematicky monitorovat a vyhodnocovat naplánované aktivity,
- vyjasníte si a sjednotíte představy o účelu a formách plánovaných monitorovacích a vyhodnocovacích prací a také o jejich přínosu pro realizaci aktivit,
- přijmete rozhodnutí o monitorování a vyhodnocování naplánovaných aktivit,
- stanovíte základní zadání pro práci monitorovacího týmu,
- navrhnete osoby do monitorovacího týmu.

DŮLEŽITÉ

Zapsané závěry jednání jsou podstatou dokumentu, který obsahuje základní informace pro přípravu systému hodnocení.

KROK 2: Zřízení monitorovacího týmu

Monitorovací tým

Na základě výstupů práce v předešlém kroku:

- zřídíte monitorovací tým složený z navržených osob,
- jmenujte osobu odpovědnou za jeho vedení,
- vymezte její pravomoci.

DOPORUČENÍ

Monitorovací tým je skupinou lidí, která je pověřena k výkonu monitorovacích prací. Jeho podoba může být při zohlednění místních potřeb různá a je na vašem uvážení, jestli ve vaší organizační struktuře zřídíte **zvláštní monitorovací tým** nebo výkonem této činnosti pověříte např. jednu z pracovních skupin a zvolíte pro ni jiný název.

Je též vhodné zvážit **otázku nezávislosti členů** monitorovacího týmu na přímém naplňování a realizaci naplánovaných aktivit.

Úkoly

monitorovacího týmu

Monitorovací tým pověřte zpracováním plánu monitorování. Stanovte datum předložení plánu monitorování ke schválení řídicí skupině.

Výstup kroku 2

Výsledkem aktivit provedených ve druhém kroku je:

- zřízení monitorovacího týmu,
- vymezení jeho členů,
- určení osoby odpovědné za jeho vedení,
- zadání zpracování plánu monitorování,
- stanovení termínu jeho předložení.

KROK 3: Organizace monitorovacího týmu

Nastavení činnosti před jejím zahájením

Před započatím zpracovávání plánu monitorování si stanovte:

- pravomoci jednotlivých členů týmu,
- pravidla práce,
- pravidla komunikace,
- plán práce.

Rozdělte si jednotlivé úkoly a začněte zpracovávat plán monitorování.

Po realizaci aktivit provedených v rámci třetího kroku existují:

- základní mechanismy potřebné pro práci týmu,
- konkrétní úkoly pro konkrétní osoby.

Výstup kroku 3

DŮLEŽITÉ

V této fázi je tedy příprava na zpracování plánu monitorování dokončena.

KROK 4: Zpracování plánu monitorování

Monitorování je v našem případě primárně zaměřeno na naplňování naplánovaných aktivit a vyhodnocování jejich výstupů. Všechny dílčí aktivity by měly mít svoje realizační schémata a projektové záměry. Schémata a záměry obsahují podrobný popis činností, postupů a výstupů. Pokud jsou schémata a záměry správně připraveny, přispějí (dílčím způsobem nebo zcela) k dosažení priorit uvedených v PRSS.

Východiska

Seznam činností, postupů a výstupů obsažených v realizačních schématech a projektových záměrech aktivit je v našem případě základním seznamem pro monitorování a vyhodnocování. Ke každé položce základního seznamu lze dále přiřadit:

Seznam pro monitorování a vyhodnocování

- časové údaje jejího zhotovení,
- výši prostředků určených na financování její realizace,
- konkrétní osoby, které se na realizaci budou podílet včetně jejich pravomocí,
- konkrétní postupy vedoucí k jejímu dokončení.

Další nedílnou součástí monitorování a vyhodnocování je také stanovení měřítek pro výstupy. Výstupy by měly vždy být přesně definovaným souborem měřítek (měřitelných kritérií), která zaručí, že je předem daný jednoznačný popis výstupů. Měřítko by měla:

Měřítko výstupů

- být v průběhu procesu plánování předem vyjednána,
- panovat v nich všeobecná shoda,
- být známa všem aktérům.

DŮLEŽITÉ

Tímto se mimo jiné předejde situacím, kdy je výstup hotov, ale představy o jeho podobě se u jednotlivých účastníků procesu plánování najednou liší, což přináší zbytečné komplikace a znehodnocuje do určité míry předchozí úsilí všech zúčastněných stran.

Pokud jste zpracovali požadavky předešlých kroků, sestavte základní seznam monitorovaných aktivit. Potřebujete k tomu:

Vypracování základního seznamu monitorovaných aktivit

- znát podrobně jednotlivá opatření a naplánované aktivity,
- mít k dispozici příslušnou dokumentaci k jednotlivým aktivitám:
  - projekty,
  - realizační záměry,
  - postupy,
  - harmonogramy,
  - rozhodnutí apod.

DŮLEŽITÉ

U aktivit, ke kterým tato dokumentace chybí, pátrejte po příčinách a důvodech zařazení těchto aktivit do PRSS. Nedostanete-li uspokojivou odpověď, předejte tuto informaci řídicí skupině. Aktivity, které neobsahují plán jejich realizace existující pouze ve formě názvu nebo stručné anotace obsažené v opatření, zařadte mezi rizikové a věnujte jim zvýšenou pozornost.

Určitou výjimku tvoří aktivity typu „Zpracování záměru projektu na vybudování a zřízení stacionáře pro seniory v obci Y“, tedy aktivity, které samy o sobě tuto dokumentaci zpracovávají. I u nich ale musí existovat monitorovatelné ukazatele, jako jsou např. osoby pověřené zpracováním záměru, termín zhotovení, plánované náklady apod.

Základní seznam monitorovaných aktivit uspořádaný do tabulky (viz tabulka 2) obsahuje v řádcích všechny aktivity a ve sloupcích k nim příslušné důležité postupy a výstupy.

Tabulka 2: Základní seznam monitorovaných aktivit – vzor

Kód aktivity	Název aktivity/projektu	Doba trvání	Finanční zdroje/částka	Odpovídá/spolupráce	Dokumentace a postupy	Výstupy
1.	Aktivita 1.1	od 1. 1. do 31. 11. XX	80 000	Bc. Novák Pišingr	Dokumentace projektu č. 1.1	Výstup 1.1
2.	Aktivita 1.2	od 1. 3. do 31. 12. XX	160 000	Fámová Lebeda Hliník	Dokumentace projektu č. 1.2	Výstup 1.2
3.	Aktivita 2.1	od 15. 2. XX do 1. 10. XY	1 700 000	Ing. Vrána Máslo Dvořáková	Dokumentace projektu č. 2.1	Výstup 2.1
4.	Aktivita 2.2	od 1. 7. XX do 15. 9. XY	100 000	Lupínek Kudla	Dokumentace projektu č. 2.2	Výstup 2.2
5.	Aktivita 3.1	od 1. 1. XX do 31. 11. XY	2 500 000	Mgr. Bajza Bílá	Dokumentace projektu č. 3.1	Výstup 3.1
6.	Aktivita 3.2	od 1. 1. do 31. 11. XX	180 000	Ing. Milá Pekař	Dokumentace projektu č. 3.2	Výstup 3.2

Legenda

- **Kód aktivity** – jedná se o označení položky seznamu, která vámi zvoleným stylem identifikuje příslušnou aktivitu.
- **Název aktivity/projektu** – název příslušné aktivity/projektu, úkolu, úkonu, postupu atd. dle rozsahu a členění příslušné aktivity a míry intenzity předpokládaných monitorovacích aktivit.
- **Doba trvání** – konkrétní časový úsek, ve kterém má být aktivita realizována, je vymezen datem zahájení a ukončení.
- **Finanční zdroje/částka** – celková částka, která je na realizaci aktivity/projektu, úkolu, úkonu plánována.
- **Odpovídá/spolupráce** – důležité osoby odpovědné za realizaci aktivity a osoby, které se na její realizaci podílejí (osoby, se kterými budete při monitorování komunikovat a spolupracovat).
- **Dokumentace a postupy** – dokumenty, které konkretizují údaje o aktivitě, plánu její realizace a předpokládaných výstupech a jsou základem pro sestavení plánu monitorování.
- **Výstupy** – produkty, které díky realizaci aktivity vzniknou a mohou mít různou podobu (např. denní stacionář ve městě X, studie a průzkumy, kapitoly, adresáře, pořízení nového vozu pro pečovatelskou službu, zřízení nové pracovní pozice v rámci procesu plánování sociálních služeb atd.).

Množství monitorovaných aktivit

Množství položek seznamu si stanovte na základě:

- vámi určené míry intenzity předpokládaných monitorovacích aktivit,
- rozsahu a členění příslušných aktivit,
- kvality zpracování dílčích realizačních plánů aktivit a kapacity monitorovacího týmu.

V podstatě se jedná o informované rozhodnutí monitorovacího týmu, zda bude aktivita v seznamu zastoupena více položkami či nikoli, jak to ilustruje následující příklad.

DŮLEŽITÉ

Mějte ale vždy na paměti, že např. 200položkový seznam monitorovaných aktivit je při tříčlenném monitorovacím týmu s celkovou časovou kapacitou 12 hodin/měsíc nejen nepřehledný, ale následné zpracování a monitoring těchto položek, bez dopadu na kvalitu monitorovací práce, téměř ne-realizovatelné.

PŘÍKLAD

Aktivita 1.1 – Aktualizace adresáře sociálních služeb města X obsahuje další členění dílčích činností:

- 1.1.1 Úvodní schůzka pracovního týmu
- 1.1.2 Sběr aktualizovaných dat
  - 1.1.2.1 Návrh systému sběru dat
  - 1.1.2.2 Realizace sběru dat
  - 1.1.2.3 Zpracování dat
- 1.1.3 Zpracování dat do původního adresáře
- 1.1.4 Zhotovení návrhu aktualizovaného adresáře
- 1.1.5 Schválení aktualizovaného adresáře řídicí skupinou
- 1.1.6 Tisk adresáře

Úkolem monitorovacího týmu je posoudit, zda do základního seznamu monitorovacích aktivit zařadí také některou z činností aktivity 1.1. V tomto případě proběhla diskuse u aktivity 1.1.2. „Sběr aktualizovaných dat“, která obsahuje další dílčí činnosti a její celkový rozsah se přibližuje některým samostatným aktivitám/projektům již zařazeným do základního seznamu. Vzhledem k tomu, že obdobná činnost již úspěšně proběhla při sestavování předešlé verze adresáře, pracovní tým zná tuto problematiku a finanční prostředky na tuto činnost jsou odsouhlaseny radou a zastupitelstvem, bylo rozhodnuto o jejím nezařazení do seznamu a bude tedy monitorována v rámci monitorovacích aktivit zaměřených na aktivitu 1.1.

Jak už bylo zmíněno výše, existují aktivity, jejichž realizace přináší určitou zvýšenou míru rizika. Vedle pravidla, že kvalitní a podrobná příprava na realizaci každé aktivity se vyplatí a v konečné fázi zúročí, existuje i podobné pravidlo, že jedinou jistotou, s kterou v realizačních procesech můžeme počítat, je změna. Změna oproti původním realizačním představám je lépe řešitelná v případě, kdy si ji předem uvědomíme a s riziky pracujeme. K tomu slouží analýza rizik, která by měla být součástí:

- realizační dokumentace,
- realizačních plánů jednotlivých aktivit.

Pokud tomu tak je, máte jako monitorovací tým velmi dobré vodítko, které vám v následujících bodech pomůže při sestavení plánu monitoringu. Pokud ne, pokuste se sestavení takovéto analýzy iniciovat.

V případě, že nemáte vyhodnocení rizik k dispozici, vyhodnoťte jednotlivé aktivity z pohledu jejich silných a slabých stránek a pokuste se stanovit míru rizika, které jejich realizace může přinést.

Aktivita vykazuje silné stránky, pokud:

- obsahuje dobře strukturované postupy,
- postupy aktivity mají jasné metriky a parametry,
- parametry jsou všem známy a jsou odsouhlaseny,
- celková logická stavba realizačního postupu dává jasnou odpověď na to, jak a kdy dosáhnete vytyčených cílů.

Aktivita vykazuje slabé stránky, pokud:

- v některých oblastech svého realizačního plánu vykazuje méně uspokojivých parametrů,
- jedná se pouze o jakousi tušenou a doposavad nejasnou představu.

Konkrétně můžete každou aktivitu posuzovat například podle těchto kritérií:

- Aktivita je srozumitelně popsána a k jejímu dokončení vedou konkrétní, identifikovatelná a měřitelná činnosti.
- Tyto činnosti mají své výstupy.
- Výstupy mají svoji předpokládanou konečnou podobu – parametry – metriky, které jsou základem pro jejich vyhodnocování.
- Aktivita a její činnosti mají stanoven časový plán.
- V časovém plánu jsou vymezeny milníky vztažené k jednotlivým výstupům (body, kdy bude jednotlivá dílčí práce/výstup hotova, nebo body, kdy by hrozilo nějaké nebezpečí či ohrožení jiných aktivit, pokud by hotova nebyla).
- Jsou stanoveny určité časové rezervy – „nárazníky“, které nás informují o možném, ještě akceptovatelném prodloužení v termínech zhotovení.
- Za dosažení a naplnění aktivity, činností a jejich výstupů odpovídají konkrétní osoby.
- Jsou jasně dány kompetence, odpovědnosti a pravomoci.

Analýza rizikových položek v seznamu monitorovaných aktivit

Stanovení silných a slabých stránek aktivit

Silné stránky

Slabé stránky

Kritéria pro posouzení

- Rozpočet aktivity je zpracován a jeho struktura a náklady na jednotlivé položky jsou v souladu s potřebami aktivity.
- Náklady na aktivitu jsou stanoveny v souladu s efektivním využíváním finančních zdrojů.
- Reálnost získání předpokládaných finančních zdrojů na pokrytí nákladů realizace aktivity (v případě, že budou teprve uvolněny, jsou uvolňovány etapově nebo o jejich uvolnění bude jednáno v následujících obdobích, schvalované projektové žádosti/schválené projekty přinášející finanční zdroje apod.).

Postup vyhodnocení rizik

Níže uvedený postup ukazuje jeden z možných způsobů stanovení silných a slabých stránek (míry rizika) aktivit. Je ale věcí monitorovacího týmu, jaký způsob vyhodnocení zvolí, má-li tým již zažitý jiný způsob práce s riziky. Výsledkem ale musí být identifikace těch aktivit, postupů a činností, které přináší zvýšenou míru rizika. V našem níže uvedeném případě lze tímto způsobem identifikovat i aktivity, které se vyznačují vysokou kvalitou zpracování s prvky přidané hodnoty, jež lze nadále využít v procesech zlepšování. O nich bude v této metodice ještě zmínka.

POSTUP

1. Každou položku ze seznamu monitorovaných aktivit vyhodnoťte z pohledu její síly a slabosti. Použijte k tomu jednoduchý formulář (viz tabulka 4), který obsahuje:
  - kritéria hodnocení aktivity,
  - hodnocení z pohledu síly a slabosti, navíc rozdělené pro silné i pro slabé stránky bodovou škálou od +3 do -3.

Tabulka 3: Interpretace bodové škály

Každý bod odpovídá míře rizika, které tento způsob provedení přináší.

Bodová hodnota	Kvalita provedení	Míra rizika
3	Výborné provedení	zanedbatelná míra rizika
2	Velmi dobré provedení	velmi nízká míra rizika
1	Dobré provedení	nízká míra rizika
0	Standardní provedení	obvyklá míra rizika
-1	Provedení vykazující drobné, ale lehce odstranitelné nedostatky	zvýšená míra rizika
-2	Provedení vykazující závažnější, ale ještě odstranitelné nedostatky	vysoká míra rizika
-3	Nedostatečné provedení	velmi vysoká míra rizika

Kritéria a bodovou škálu si případně přizpůsobte dle vašich potřeb a dosavadních zkušeností. Takto vyhodnoťte všechny vámi vybrané aktivity.

2. U každé vyhodnocené aktivity stanovte průměrnou hodnotu bodů.
3. Výsledek korigujte na základě vašich zkušeností a diskuse v monitorovacím týmu. Na první pohled statistický a „neživý“ výsledek získá „lidský rozměr“ diskusí v týmu, která dává prostor pro další korekci na základě kvalifikovaného odhadu a dalších ovlivňujících faktorů.
4. Výsledné, korigované bodové ohodnocení zanepte do souhrnné tabulky (viz tabulka 4).
5. Označte ty aktivity, které by měly být v ohnisku pozornosti monitorovacího týmu při sestavování konečného seznamu monitorovaných aktivit a plánu monitoringu. Obecně platí:
  - aktivity nebo jejich dílčí části vykazující malou míru rizika znamenají pro realizační procesy menší ohrožení a jejich monitorování nemusí být tak intenzivní,
  - aktivity vykazující velkou míru rizika by měly být monitorovány a vyhodnocovány intenzivně.

Tabulka 4: Příklad analýzy silných a slabých stránek aktivity č. 1.1

Analýza silných a slabých stránek aktivity: Aktivita 1.1 Aktualizace adresáře sociálních služeb města X	Silné stránky				Slabé stránky		
	3	2	1	0	-1	-2	-3
Aktivita je srozumitelně popsána a k jejímu dokončení vedou konkrétní, identifikovatelné a měřitelné činnosti.		X					
Činnosti mají své výstupy.	X						
Výstupy mají svoji předpokládanou konečnou podobu – parametry – metriky, které jsou základem pro jejich vyhodnocování.	X						
Aktivita a její činnosti mají stanoven časový plán.		X					
V časovém plánu jsou vymezeny milníky vztažené k jednotlivým výstupům (body, kdy bude jednotlivá dílčí práce/výstup hotova, nebo body, kdy by hrozilo nějaké nebezpečí či ohrožení jiných aktivit, pokud by hotova nebyla).			X				
Jsou stanoveny určité časové rezervy – „nárazníky“, které nás informují o možném, ještě akceptovatelném prodloužení v termínech zhotovení.					X		
Za dosažení a naplnění aktivity, činností a jejich výstupů odpovídají konkrétní osoby.		X					
Jsou jasně dány kompetence, odpovědnosti a pravomoci.		X					
Rozpočet aktivity je zpracován a jeho struktura a náklady na jednotlivé položky jsou v souladu s potřebami aktivity.				X			
Náklady na aktivitu jsou stanoveny v souladu s efektivním využíváním finančních zdrojů.		X					
Reálnost získání předpokládaných finančních zdrojů na pokrytí nákladů realizace aktivity (v případě, že budou teprve uvolněny, jsou uvolňovány etapově nebo o jejich uvolnění bude jednáno v následujících obdobích, schvalované projektové žádosti/schválené projekty přinášející finanční zdroje apod.).					X		
Plán realizace aktivity počítá s vnějšími vlivy (např. politické, ekonomické) a jsou zpracována alternativní řešení.						X	
Průměrná hodnota			1,08				
Korigovaná hodnota			X				

Tabulka 5: Souhrnná analýza silných a slabých stránek aktivit uvedených v základním seznamu monitorovaných aktivit

Analýza silných a slabých stránek aktivit	Silné stránky				Slabé stránky		
	3	2	1	0	-1	-2	-3
Aktivita 1.1			X				
Aktivita 1.2				X			
Aktivita 2.1					X		
Aktivita 2.2				X			
Aktivita 3.1					X		
Aktivita 3.2		X					

Stupně monitorování

V předešlých krocích jste si sestavili základní seznam aktivit, které budete monitorovat, a určili u nich míru rizika, které jejich realizace může přinést. K sestavení plánu monitorování ještě potřebujete definovat tzv. stupně monitorování. To jsou vlastně předem dané postupy, v kterých je určeno, co a jak často budete monitorovat a vyhodnocovat např. u všech aktivit s nízkou, střední nebo vysokou mírou rizika. Samotné stanovení počtu stupňů monitoringu závisí na tom, jak celou situaci posoudíte v týmu s ohledem na vaše potřeby a vlastní zkušenosti s obdobnými aktivitami.

Definice stupňů monitorování

Definujte tedy jednotlivé stupně monitorování. Při jejich definici nezapomeňte také na zadání řídicí skupiny (priority monitorování) a např. také na důležitá ustanovení a závazky vyplývající ze smluvních ujednání v případě, že jsou některé aktivity realizovány jako projekty, na něž se vztahují specifická ustanovení z těchto smluv vyplývající. Jako vodítko vám také může sloužit následující příklad.

PŘÍKLAD

Monitorovací tým se rozhodl pro definici dvou stupňů monitorování, které bude přiřazovat k jednotlivým položkám v seznamu monitorovaných aktivit:

- nižší stupeň 1 je přiřazen položkám, které bude monitorovat méně podrobně,
- vyšší stupeň 2 je přiřazen položkám, na které zaměří svou pozornost, a dále bude používán v případě, že se u některé aktivity vyskytnou problémy s realizací.

Tabulka 6: Definice stupňů monitorování

Monitoring v rámci stupně 1	Monitoring v rámci stupně 2
Zda aktivita naplňuje původní účel a cíl, pro který je realizována.	Zda aktivita naplňuje původní účel a cíl, pro který je realizována.
Jestli se na aktivitě podílejí určené osoby a zda jejich zapojení odpovídá danému rozsahu.	Konkrétní jednotlivé činnosti konané v rámci realizace aktivity, např.: • úvodní schůzka řešitelského týmu, • sběr aktualizovaných dat, • zpracování dat do původního adresáře, • zhotovení návrhu aktualizovaného adresáře, • schválení aktualizovaného adresáře řídicí skupinou, • tisk adresáře apod.
Zda aktivita započala v naplánovaném termínu a v naplánovaném termínu skončí.	Zda aktivita započala v naplánovaném termínu a v naplánovaném termínu skončí.
Zda jsou k dispozici plánované finanční prostředky a zda jsou čerpány v rozsahu předem daném rozpočtem.	Zda odpovídá průběh realizace harmonogramu prací.
Jestli výstupy odpovídají předem daným parametrům a neodchylují se od nich.	Jestli se na aktivitě podílejí určené osoby v daném rozsahu.
Nedostatky, které realizace přináší a kterých je nutné se do budoucna vyvarovat.	Jaký je podíl jednotlivých osob na jednotlivých činnostech.
Neočekávané přínosy (přidanou hodnotu) využitelné v procesech zlepšování.	Zda jsou k dispozici plánované finanční prostředky a jsou čerpány v rozsahu předem daném rozpočtem.
	Jak jsou průběžně čerpány jednotlivé položky rozpočtu.
	Jak vypadají jednotlivé dílčí výstupy, např.: • návrh nové struktury adresáře, • návrhy nové grafické úpravy, • konečný návrh elektronické a tištěné verze adresáře apod.
	Jestli výstupy odpovídají předem daným parametrům a neodchylují se od nich.

	Nedostatky, které realizace přináší a kterých je nutné se do budoucna vyvarovat.
	Neočekávané přínosy (přidanou hodnotu) využitelné v procesech zlepšování.

Monitorování na základě 1. stupně probíhá:

- v polovině a při ukončení realizace aktivity – doba trvání nepřesahuje 1 rok,
- v jedné třetině, polovině a při ukončení realizace aktivity, minimálně však 2x ročně – doba trvání přesahuje 1 rok.

Monitorování na základě 2. stupně probíhá:

- 1 měsíc po zahájení, v polovině a při ukončení realizace aktivity – doba trvání nepřesahuje 1 rok,
- 1 měsíc po zahájení, v polovině a při ukončení realizace aktivity, dále ve specificky stanovených termínech dokončení důležitých výstupů nebo etap vyplývajících z časového plánu realizace aktivity, minimálně však 2x ročně – doba trvání přesahuje 1 rok.

Výše uvedená podoba stupňů monitoringu je součástí tohoto příkladu a má ilustrativní charakter. V praxi použijte vlastní definice, které budou odpovídat vašim místním potřebám a konkrétní situaci.

Pokud máte definovány stupně monitorování, přiřadte je k jednotlivým aktivitám v seznamu monitorovaných aktivit. Stupně monitorování přiřadte na základě výstupů z analýzy rizik, logicky odlište položky, kterým se budete věnovat při monitoringu podrobně a častěji, od těch, které stačí monitorovat méně podrobně a v delším časovém intervalu tím, že ke každé aktivitě (položce v seznamu) přiřadíte příslušný stupeň. Platí, že čím vyšší míru rizika aktivita vykazuje, tím vyšší stupeň monitorování k ní přísluší.

Přiřazení stupňů monitorování k aktivitám

Sestavení plánu monitorování je činností, která spadá do kompetence monitorovacího týmu. Je základem pro přípravu a následné provádění monitorovacích aktivit, jejich koordinaci a jako takový tvoří osu celého systému monitorování a vyhodnocování.

Plán monitorování

V předchozích oddílech této kapitoly jsou popsány kroky, které je nutno udělat, aby bylo možné přikročit k jeho sestavení. Pokud jste tedy postupovali při přípravě plánu monitorování v kontextu logiky této kapitoly, můžete na základě získaných dílčích výstupů nyní sestavit vlastní plán. K jeho sestavení potřebujete vědět:

Sestavení plánu monitorování

- co máte monitorovat (základní seznam monitorovaných aktivit),
- kdy budete monitorovat (doba trvání, základní časové intervaly definované ve stupních monitorování, časová kapacita monitorovacího týmu, případně časová specifika u některé z aktivit),
- kdo bude monitorovat (členové monitorovacího týmu, popřípadě další přizvaní odborníci) a jak budete monitorovat (metodické postupy pro práci monitorovacího týmu apod. – výstupy kroku).

POSTUP

Jelikož jste už na základě předchozí práce získali všechny potřebné informace, přiřadte k aktivitám v seznamu monitorovaných aktivit stupně monitorování, přidělte jednotlivým členům monitorovacího týmu konkrétní aktivity a stanovte konkrétní data monitorovacích dní. Tyto informace zanepte do souhrnné tabulky (viz tabulka 7). Tím je plán monitoringu hotov.

Plán monitorování předložte ke schválení řídicí skupině a dalším předem stanoveným osobám.

Tabulka 7: **Plán monitorování**

Kód aktivity	Název aktivity/projektu	Doba trvání	Stupeň monitorování	Odpovídá/provede	Termíny monitorování
1.	Aktivita 1.1	od 1. 1. do 31. 11. XX	1	Bc. Bártová	1. 6., 15. 11. XX
2.	Aktivita 1.2	od 1. 3. do 31. 12. XX	1	Sláma	1. 7., 15. 12. XX
3.	Aktivita 2.1	od 15. 2. XX do 1. 10. XY	2	Bc. Bártová Sláma	15. 4. XX, 15. 1., 15. 9. XY
4.	Aktivita 2.2	od 1. 7. XX do 15. 9. XY	1	Ing. Norek	12. 2., 30. 8. XY

5.	Aktivita 3.1	od 1. 1. XX do 31. 11. XY	2	Ing. Norek Lakatoš	1. 3. XX, 10. 12. XX 15. 11. XY
6.	Aktivita 3.2	od 1. 1. do 31. 11. XX	1	Lakatoš	28. 5., 15. 11. XX

Výstup kroku 4

Po realizaci aktivit provedených v rámci čtvrtého kroku byste měli mít:

- vytvořen základní seznam monitorovaných aktivit,
- identifikovány míry rizika u položek (aktivit) v základním seznamu monitorovaných aktivit,
- definovány stupně monitorování, přiřadit je k aktivitám v seznamu monitorovaných aktivit,
- sestaven a dokončen plán monitorování,
- schválen plán monitorování řídicí skupinou.

KROK 5: Monitorování a vyhodnocování

Monitorování a vyhodnocování je plánovaný proces, který je realizován na základě plánu.

Cílem monitorování a vyhodnocování je:

- zjištění shody nebo neshody mezi probíhající realizací (stávajícím stavem) a plánem realizace,
- ověření faktu, zda bylo dosaženo žádaných parametrů jednotlivých výstupů, jejichž shoda s původními předpoklady slouží jako významný indikátor úspěchu realizačních procesů.

Samotné monitorování je tedy velmi důležitou činností a nedílnou součástí procesů podílejících se na úspěchu a efektivitě procesu plánování sociálních služeb.

Monitorovací návštěvy

Vlastní monitorování se odehrává na monitorovacích návštěvách (plánovaných schůzkách). Monitorovací návštěva je pracovní setkání osob pověřených monitorováním konkrétní aktivity a osob odpovědných za její realizaci. Tato návštěva je předem domluvena (plánovaná) nebo akční (neplánovaná) v případě, že se vyskytnou nějaké nečekané problémy, které vyžadují bezodkladné řešení.

Výstupy

Výstupem každé monitorovací návštěvy je zpráva, která přináší cenné informace nejen řídicí skupině, ale i týmům, které se přímo na realizaci aktivit podílí. Díky monitorovacím návštěvám můžete navíc identifikovat a zaznamenat postupy, které byly navrženy špatně a díky tomu je ohroženo i dosažení dílčích výstupů a priorit. Na druhé straně můžete samozřejmě identifikovat i postupy, které se ukáží jako velmi zdařilé a efektivní. Tyto informace jsou pak vzhledem k cyklickému charakteru metody komunitního plánování zvláště cenné.

Jednotná struktura a postup monitorovacích návštěv

Z výše uvedených důvodů navrhněte pro všechny monitorovací návštěvy jednotnou strukturu a dodržujte vámi zvolený postup tak, aby byly výstupy v případě potřeby navzájem porovnatelné. Zaměřte se především na níže uvedené body:

- Monitorovací návštěvu předem v dostatečném předstihu oznamte osobě odpovědné za realizaci příslušné aktivity a žádejte potvrzení vámi určeného termínu, který je stanoven v monitorovacím plánu.
- Vysvětlte dostatečně účel monitorování a informujte o časovém rozsahu návštěvy.
- Odpovědné osobě sdělte, jaké podkladové materiály budete v rámci monitorování požadovat, popřípadě s kým z realizačního týmu se chce monitorovací tým setkat. Vyžádejte si také souhlas se složením monitorovacího týmu, čímž se předejde případným střetům zájmů.
- Prostudujte si důkladně dokumentaci vztahující se k příslušné aktivitě.
- Připravte si důkladně obsahový a časový rámec monitorovací návštěvy.
- Při monitorování se držte faktů, posuzujte pouze shodu mezi záměrem (plánem) a jeho skutečným provedením, zdržte se unáhlených soudů a ničím nepodložených dojmů.
- Z každé monitorovací aktivity zpracujte zprávu a poskytněte ji řídicí skupině i osobě odpovědné za realizaci aktivity. Stanovte si a dodržujte pevné termíny pro zpracování a odevzdání zpráv.
- Základní struktura zprávy by měla odrážet členění a oblasti definované v použitém stupni monitoringu (viz příklad výše).

Výstup kroku 5

Po realizaci aktivit provedených v rámci pátého kroku byste měli zajistit:

- realizaci monitorovacích návštěv,
- zhotovení zpráv z této návštěvy,
- jejich předání příslušným orgánům a osobám:
  - řídicí skupina,
  - osoba odpovědná za realizaci příslušné aktivity,
  - další předem určené osoby.

KROK 6: Zohlednění dopadů důležitých a neočekávaných okolností na plnění naplánovaných úkolů⁴

Jak již bylo popsáno v úvodu této kapitoly, existují tři monitorované úrovně procesů plánování, které se navzájem ovlivňují, a změna v každé úrovni má dopad na úrovně zbývající. Je možné, že v průběhu realizace PRSS dojde k neočekávaným okolnostem, které mají za následek např. změnu priorit. Změna priorit je změnou velmi zásadní, protože na jejím základě musí dojít k aktualizaci či naplánování nových opatření a aktivit. Další změny mohou mít příčinu např.:

Východiska

- v chybě zadání dílčího projektu,
- v průběhu realizace jsou nalezena vhodnější řešení,
- změní se požadavky na parametry výstupů,
- dojde ke změně legislativy,
- objeví se nové dotační zdroje apod.

Každá změna v naplánovaných aktivitách znamená zároveň změnu v souvisejících dílčích činnostech, plánech i výstupech. Tyto změny musí být promítnuty do plánu monitorování.

V případě nutnosti řešení změn lze využít systém řízení změn, v němž má monitorování a vyhodnocování velmi důležitou úlohu, protože informuje řídicí skupinu a další dotčené aktéry o dopadu těchto změn a účinnosti nově přijatých nebo aktualizovaných opatření a aktivit. Každá změna vyvolá potřebu řešení. Důležité je, že pravidla pro řízení změn musíte vytvořit a odsouhlasit dříve, než ke změnám dojde, to znamená na začátku realizace PRSS.

Systém řízení změn

POSTUP

1. Řízení změn si rozdělte do několika následujících fází:
  - identifikace situace nebo odchylky od našeho původního plánu, která vyžaduje změnu,
  - ohlášení změny a vytvoření požadavku,
  - přijetí (zaevidování požadavku),
  - posouzení a nahlášení požadavku,
  - schválení požadavku,
  - realizace změny,
  - monitorování a vyhodnocení dopadu změny.
2. Určete jednotlivé osoby odpovědné za provedení jednotlivých fází procesu změn a vytvořte předem dané postupy, které se k nim vztahují.
3. Seznamte se systémem řízení změn všechny odpovědné osoby.

PŘÍKLAD

Naplánovanou aktivitou je projekt „Zřízení nízkopražského centra pro děti a mládež“. Projekt je realizován půl roku a financován ze 60 % městským rozpočtem a ze 40 % sponzory z komerčních firem. Vedoucí projektu obdržel zprávu od jednoho sponzora, že z důvodu neutěšené finanční situace firmy od svého záměru finančního příspěvku upouští. Jeho podíl na financování projektu činí 20 % z celkových nákladů projektu.

Východiska

Vedoucí projektu je dopředu seznámen s postupy používanými v rámci systému řízení změn, s jednotlivými kroky, které musí učinit, pokud nastanou, a je mu znám celý proces řízení změn včetně postupů a kompetencí osob, které se na realizaci změny budou podílet a které a do kdy učiní rozhodnutí. Celý proces pak může v našem modelovém případě vypadat následujícím způsobem:

Řešení v systému řízení změn

1. Osobou odpovědnou za ohlášení změny je v tomto případě vedoucí projektu. Jeho úkolem je:
  - popsat danou situaci, ohlásit odchylku (změnu) od původního plánu řídicí skupině,
  - vytvořit požadavek na změnu (v našem případě se jedná o požadavek dofinancování 20 % nákladů projektu z městského rozpočtu).
2. Orgánem odpovědným za přijetí a zaevidování požadavku na změnu je řídicí skupina. Jejím úkolem je:
  - přijmout a zaevidovat požadavek na změnu,
  - posouzení požadavku a zpracování žádosti o navýšení finančních prostředků pro radu a zastupitelstvo města,
  - podání žádosti do rady a zastupitelstva města.

⁴ Účelem kroku 6 není předvídat, co všechno může změnu takového rozsahu způsobit, to patří do analýzy rizik, která je v předchozích krocích doporučována a sama o sobě generuje scénáře dopadů a alternativní řešení různých okolností, čímž počet opravdu neočekávaných okolností do jisté míry eliminuje.

3. Orgánem odpovědným za schválení požadavku na změnu jsou rada a zastupitelstvo města, v jejich kompetenci je:
  - rozhodnout o schválení nebo neschválení žádosti,
  - informovat o svém rozhodnutí řídicí skupinu (v našem případě bylo rozhodnuto o poskytnutí požadovaných finančních prostředků v plné výši).
4. Orgánem odpovědným za evidenci vyřízení požadavku na změnu je opět řídicí skupina, jejím úkolem je:
  - zaevidovat výsledek rozhodnutí o požadavku na změnu,
  - posoudit dopad schválené změny na naplánovaná opatření a zajistit promítnutí změny do všech souvisejících aktivit a dokumentů,
  - informovat vedoucího projektu o schválení požadavku a dát pokyn k realizaci změny.
5. Osobou odpovědnou za realizaci změny je v tomto případě vedoucí projektu. Jeho úkolem je:
  - zaevidovat výsledek rozhodnutí o požadavku na změnu v dokumentaci projektu („Rozpočet projektu – oddíl kofinancování“, dokumentace projektu – složka „Změnová řízení“),
  - posoudit dopad schválené změny na další realizaci projektu,
  - informovat členy projektového týmu o schválení požadavku na změnu a dát pokyn k realizaci změny účetnímu projektu,
  - informovat členy monitorovacího týmu o změně v projektu a projektové dokumentaci (v rozpočtu projektu),
  - zajistit distribuci a výměnu nové verze rozpočtu projektu do všech úrovní, ve kterých se s dokumentací projektu pracuje.

Důvody pro používání systému řízení změn

Dobře nastavený systém řízení změn zaručí:

- že dopředu víte, kdo o změnách na různých úrovních rozhoduje a do kdy rozhodne,
- jsou dopředu stanoveny a všem známy postupy, které jsou aplikovány v okamžiku, kdy změna nastane,
- rychlou a komplexní distribuci informací a pokynů a aktualizovaných dokumentů do všech dotčených úrovní,
- že pomocí monitorovacích aktivit zjistíte, jak jsou tato operativní řešení účinná a zda všichni o změnách vědí.

Výstup kroku 6

Po realizaci aktivit provedených v rámci šestého kroku byste měli mít zaveden systém řízení změn.

KROK 7: Zlepšování – využití získaných zkušeností pro další plánovací období

Východiska

Na počátku realizace opatření je vždy nápad, záměr a různá variantní řešení, která jsou za pomoci plánovacích procesů (plánování zdrojů, postupů, termínů...), určení kompetencí a pravomocí přeměněna na realizační plány aktivit. Aktivita je následovně na základě tohoto plánu realizována a průběžně monitorována. Výstupem monitorování jsou informace o tom, jestli je aktivita prováděna ve shodě s plánem.

Všechny výstupy této aktivity jsou následně analyzovány a vyhodnocovány s cílem získat informace, které lze využít v následujících plánovacích cyklech. Tyto informace lze třídit na ty, které:

- dokladují dosažení výstupů dle původních předpokladů, v souladu s realizačním plánem a danými indikátory úspěchu,
- hovoří o problémech při realizaci a neshodě s původními představami,
- hovoří o postupech a výstupech přinášejících určitou přidanou hodnotu (přínos, který jsme nepředpokládali).

Obsah monitorovacích zpráv

Systém monitorování a vyhodnocování popsany v této metodice pamatuje na sběr informací, které lze využít ke zlepšování procesů realizovaných v rámci aktivit PRSS. Pokud jste postupovali na základě výše uvedených kroků, najdete tyto informace ve vašich monitorovacích zprávách.

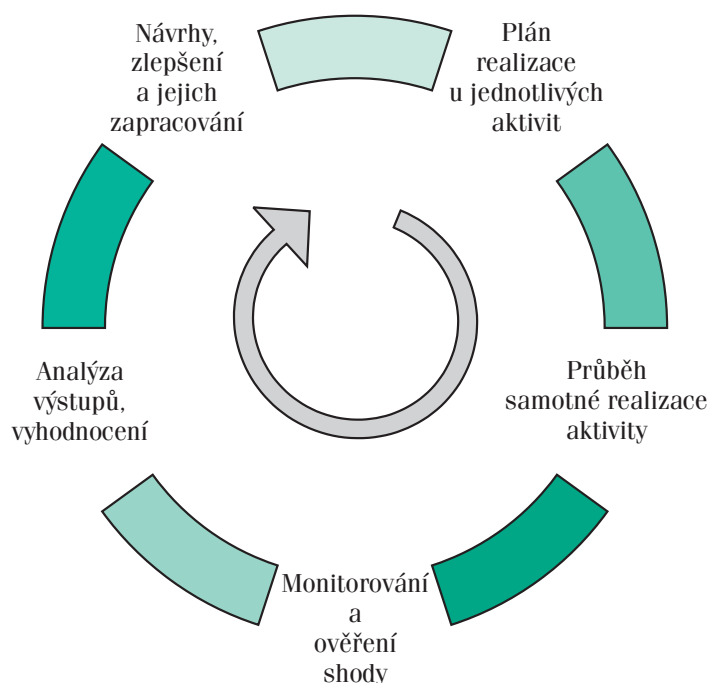
Využití informací obsažených ve zprávách

Tyto informace průběžně analyzujte a použijte je při tvorbě návrhů na zlepšování jednotlivých, podobných a opakujících se činností a postupů. Použijte je také jako varování před opakujícími se chybami, které mohou mít různé příčiny a devalvuji efektivitu vaší společné práce.

Diagram 1: Cyklický proces zlepšování

Graf znázorňuje cyklický proces zlepšování, který lze využít při realizaci PRSS a jehož důležitou součástí jsou i monitorovací a vyhodnocovací aktivity.

Po realizaci aktivit provedených v rámci sedmého kroku byste měli mít zaveden systém vyhodnocování a následného systematického předávání informací využitelných pro zlepšování v následujících cyklech procesu plánování.

Výstup kroku 7

Alternativní postupy zohledňující velikost a charakter území

Postupy a příklady uvedené v této metodice jsou navrženy tak, aby podle nich bylo možné zavést a realizovat monitorování a vyhodnocování aktivit vašeho PRSS. Výsledkem by mělo být zavedení systému monitorování vašich aktivit, který zohledňuje vaše specifické potřeby, zdroje, které máte k dispozici, a podmínky, v kterých celý proces probíhá.

DOPORUČENÍ

Uvedené postupy jsou vodítkem a pomůckou, která vám umožní se nad řešením problematiky monitorování a vyhodnocování zamyslet a porovnat vaše znalosti a zkušenosti s logikou postupu, která je popsána v této metodice. Nemusíte se proto striktně držet všech výše popsaných postupů, pokud najdete jiná, pro vás bližší, přijatelnější a dle vašeho názoru kvalitnější a efektivnější řešení.

Při navrhování místně specifického systému monitorování je důležité jen dodržet základní strukturu důležitých výstupů jednotlivých kroků!

Základní struktura

- Všichni členové řídicí skupiny jsou informováni o záměru systematicky monitorovat a vyhodnocovat realizaci naplánovaných aktivit.
- Vyjasníte si a sjednotíte představy o účelu a formách plánovaných monitorovacích a vyhodnocovacích prací a také o jejich přínosu pro realizaci plánu.
- Přijmete rozhodnutí o monitorování a vyhodnocování plánu.
- Stanovíte základní zadání pro práci monitorovacího týmu.
- Navrhnete osoby do tohoto týmu.
- Vytvoříte písemný dokument, který obsahuje základní informace pro přípravu systému hodnocení.
- Je zřízen monitorovací tým.
- Je určena osoba odpovědná za jeho vedení, jsou známi členové týmu.
- Je zadáno zpracování plánu monitorování a stanoven termín jeho předložení.

Výstupy kroku 1

Výstupy kroku 2

- Výstupy kroku 3**
- Existují základní mechanismy potřebné pro práci týmu.
  - Konkrétní osoby mají zadané konkrétní úkoly.
  - Příprava na zpracování plánu monitorování je dokončena.
- Výstup kroku 4**
- Je vytvořen základní seznam monitorovaných aktivit.
  - Je určena míra rizika u položek (aktivit) v základním seznamu monitorovaných aktivit.
  - Jsou definovány stupně monitorování a k jednotlivým aktivitám v seznamu jsou tyto stupně přiřazeny.
- Výstup kroku 5**
- Jsou uskutečněny monitorovací návštěvy, zpracovány zprávy z těchto návštěv a jsou předány příslušným orgánům a osobám (řídící skupina, osoba odpovědná za realizaci příslušné aktivity).
- Výstup kroku 6**
- Je zaveden systém řízení změn.
- Výstup kroku 7**
- Je zaveden systém vyhodnocování a následného systematického předávání informací využitelných pro zlepšování v následujících cyklech plánování sociálních služeb.

Otázky pro sebehodnocení

1.	Máte vyjasněné a sjednocené představy o účelu a formách plánovaných monitorovacích a vyhodnocovacích prací? Máte písemně zpracované základní informace pro přípravu systému hodnocení?
2.	Máte sestaven monitorovací tým? Členové týmů znají svoje úkoly i pravomoci? Je zadán termín, do kdy tým předloží plán monitorování?
3.	Je sestaven, dokončen a schválen plán monitorování a hodnocení?
4.	Uskutečňujete naplánované monitorovací schůzky (návštěvy) v souladu s plánem monitorování? Jsou výstupy z návštěv písemně zpracovány? Používáte výstupy z monitorování pro další zlepšení?